

ΧΡ. Γ. ΓΟΥΓΟΥΣΗ

ΠΕΡΙ ΛΕΥΚΟΥ ΠΥΡΓΟΥ

(*Ιστορικά και λαογραφικά Σημειώσεις*)

Κτίσμα τῶν Ἑνετῶν ὁ Λευκὸς Πύργος, ἀπὸ τὸν XV αἰῶνα ἴστανται εἰς τὸ Ν. Α. ἄκρον, τοῦ παρὰ τὴν θάλασσαν τείχους τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ διὰ τοῦ ὄγκου του ἐπιβάλλεται μὲν, πιέζει δὲ τὰ στήθη τῶν Θεσσαλονικέων λόγῳ τῶν θλιβερῶν ἀναμνήσεων.

Ποῦν ἀργά, ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς Θεσσαλονίκης, φαίνεται ὅτι οἱ Τούρκοι ἐσκέφθησαν νὰ χρησιμοποιήσωσι τὸν Λευκὸν Πύργον ὡς φρούριον· τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Σουλείμάν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς (1520-1566). Ἀφενδῆς δὲ μαρτυρία τοῦτου πρόκειται ἡμῖν ἢ ἀνωθεν τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εὐρισκομένη ἀραβικὴ ἐπιγραφή.

Ποία ἢ αἰτία τῆς μὴ χρησιμοποίησός του εἰς προηγουμένην ἐποχὴν, ὡς καὶ ποῖα τὰ αἴτια τὰ ὠθήσαντα Σουλείμάν τὸν Μεγαλοπρεπὴ εἰς τὴν ἀγύρωσίν του; Οὐδὲν τούτων εἶνε γνωστὸν, οὔτε ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δυνάμεθα ἀσφαλὲς συμπέρασμα νὰ ἐξαγάγωμεν. Τὸ μόνον ἀσφαλὲς εἶνε ὅτι, ἐπὶ τοῦ Μεγαλοπρεποῦς ὁ Λευκὸς Πύργος ἐφοδιάσθη μὲ βαρὺ πυροβολικὸν τῆς ἐποχῆς, κατὰ δὲ τὴν περιεργωτάτην τῆς ἐπιγραφῆς ἔκφρασιν, κατέστη τοιοῦτος, ὥστε καὶ μὲ αὐτὸν ἔτι τὸν λάμποντα ἀστερισμὸν τοῦ Λέοντος ν' ἀνθαμιλλᾶται. Ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα μετεχειρίσθη τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Λέοντος καὶ οὐχὶ ἕτερόν τινα, καὶ γὰρ ποιητικῆς μεταφορᾶς, ἀλλὰ χωρίως, ἵνα δικαιολογήσῃ τὸ ἐπιθετὸν Λέων, ὅπερ ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ ἀποδίδεται τῷ Σουλείμάν. Ἐκτὸς ὅμως τούτου, οὐδόλως παρὰ τολμὸς εἶνε καὶ ἡ παρατήρησις ὅτι ἐνέχει ἢ μεταφορὰ αὕτη καὶ δυσειδαιμονίας δόσιν.

Ἡ ἐπιγραφή κατ' ἀντιγραφὴν καὶ μετάφρασιν τοῦ κ. Γαβρ. Φιλίππιδου ἔχει ὡς ἑξῆς: (Πᾶσαι αἱ ἐν τῷ Ἰμμερολογίῳ, τοιροικαὶ ἐπιγραφαὶ ἀνεγνώσθησαν καὶ μετεφράσθησαν ὑπὸ τοῦ ἰδίου.)

